

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра виробничого та інвестиційного менеджменту

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан факультету (директор ННІ)

_____ А.Д. Остапчук

“ _____ ” _____ 2021 р.

РОЗГЛЯНУТО І СХВАЛЕНО

на засіданні кафедри

виробничого та інвестиційного менеджменту

Протокол № 12 від 12 травня 2021 р.

Завідувач кафедри

_____ Л.В. Шинкарук

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

Соціальний менеджмент

Спеціальність: Менеджмент

Освітній ступінь: бакалавр

Факультет: аграрного менеджменту

Розробники: к.е.н., доцент Орехівський В.Г.

Київ - 2021 р.

1. Опис навчальної дисципліни: Соціальний менеджмент

Галузь знань, освітній ступінь, спеціальність		
Галузь знань	07 «Управління та адміністрування»	
Освітній ступінь:	бакалавр	
Спеціальність	Менеджмент	
Спеціалізація		
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид		
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (за наявності)		
Форма контролю	іспит	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки	__ 4 __	_____
Семестр	__ 8 __	_____
Лекційні заняття	__ 12 __ год.	_____ год.
Практичні, семінарські заняття	__ 24 __ год.	_____ год.
Лабораторні заняття	_____ год.	_____ год.
Самостійна робота	_____ год.	_____ год.
Індивідуальні завдання	_____ год.	_____ год.
Кількість тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних самостійної роботи студента –	__ 2 __ год. _____ год.	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни – надання студентам фундаментальних і системних знань про соціальний менеджмент як складний суспільний феномен і ключовий чинник упорядкування сучасного соціального життя.

Знайомство із сутністю соціального менеджменту є змістовним кроком освітньої програми "управління проектами". Тематичне наповнення дисципліни включає теоретичні та методологічні основи соціального менеджменту, зокрема, з'ясування способів і засобів соціологічного аналізу різноманітних управлінських явищ і процесів, які розгортаються на різних рівнях соціальної організації суспільного життя. Творчі завдання, індивідуальна та групова робота формує навички навчання в парадигмі сучасної освіти.

Завданням вивчення дисципліни є теоретична та практична підготовка студентів із питань:

- 1) отримання ґрунтовних знань про об'єктивні закономірності функціонування системи соціального менеджменту, а також навичок їх практичного використання;
- 2) набуття фахових умінь застосовувати методологічний інструментарій теорії соціального менеджменту для аналізу організаційно-управлінських явищ і процесів у соціальних організаціях;
- 3) опанування змісту основних термінів, понять та категорій соціального менеджменту;
- 4) розуміння об'єктивного характеру законів і закономірностей соціального менеджменту, об'єктивної зумовленості його принципів та функцій;
- 5) оволодіння сукупністю методів, форм та механізмів управління соціальними процесами і явищами на мікро і макрорівні сучасного суспільства;
- 6) розширення професійного кругозору про можливості, характер і способи вимірювання ефективності соціального менеджменту на різних рівнях організації соціального буття суспільства.

Що спрямовано на формування наступних компетентностей:

- здатність діяти соціально відповідально;
- здатність набувати сучасних знань, займатися самоосвітою;
- здатність до самостійного пошуку та критично опрацювання, аналізу та узагальнення соціальної інформації з різних джерел;
- здатність прогнозувати розвиток соціальних процесів в організаціях, галузях та регіонах.

У результаті вивчення дисципліни студент повинен **знати**: теоретичні основи соціології, сучасні соціологічні дослідницькі проекти, соціологічний підхід до аналізу соціальних явищ

По закінченню вивчення дисципліни студент повинен **вміти**:

працювати з соціологічними даними, читати професійні соціологічні публікації та формулювати ідеї. Також, отримати навички застосування методів збору даних та їх аналізу; групової роботи та публічної дискусії.

**3. Програма та структура навчальної дисципліни для:
денної форми навчання**

№ п/п	Назви змістових модулів і тем	Кількість годин		
		лекції	практичні	с.р.
Модуль 1. ВСТУП ДО ТЕОРІЇ СОЦІАЛЬНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ				
1	Науковий статус і предмет соціального менеджменту.	1	2	4
2	Історичні етапи розвитку соціального менеджменту	1	2	4
3	Наукові парадигми і концепції соціального менеджменту	1	2	4
4	Суспільна природа соціального менеджменту	1	2	4
5	Система соціального менеджменту.	2	4	4
	<i>Разом за змістовим Модулем 1</i>	6	12	
Модуль 2. МЕТОДОЛОГІЧНІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНО-ТЕХНОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ СОЦІАЛЬНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ				
6	Закономірності та принципи соціального менеджменту	1	2	4
7	Структура і функції соціального менеджменту	1	2	4
8	Інформаційне забезпечення соціального менеджменту	1	2	4
9	Управлінські рішення соціального менеджменту	1	2	4
10	Технології соціального менеджменту	1	2	4
11	Критерії ефективності соціального менеджменту	1	2	4
	<i>Разом за змістовим Модулем 2</i>	6	12	
	ВСЬОГО	12	24	

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		
...		

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Науковий статус і предмет соціального менеджменту.	2
2	Історичні етапи розвитку соціального менеджменту	2
3	Наукові парадигми і концепції соціального менеджменту	2
4	Суспільна природа соціального менеджменту	2
5	Система соціального менеджменту.	2
6	Закономірності та принципи соціального менеджменту	4
7	Структура і функції соціального менеджменту	2
8	Інформаційне забезпечення соціального менеджменту	2
9	Управлінські рішення соціального менеджменту	2
10	Технології соціального менеджменту	2
11	Критерії ефективності соціального менеджменту	2

6. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		
...		

7. Контрольні питання, комплекти тестів для визначення рівня засвоєння знань студентами (приклад)

- 1) Дати визначення поняття стійкого (сталого) розвитку суспільства 2) Охарактеризуйте передумови формування соціального менеджменту.
- 3) Розкрийте взаємозв'язок соціального управління і соціального менеджменту.
- 4) Визначення предмету соціального менеджменту як навчальної дисципліни

5) Які загальнонаукові методи використовуються соціальним менеджментом при дослідженні соціальних процесів і явищ у суспільстві?

6) Які спеціальні методи використовуються соціальним менеджментом при дослідженні соціальних процесів і явищ у суспільстві?

7) У чому сутність пізнавальної, прикладної, пояснювальної та інформаційної функцій соціального менеджменту?

8) Об'єкт управління соціального менеджменту:

А. Соціальні зв'язки

Б. Соціальне підприємство

В. Мотивація персоналу

Г. Все перераховане вище

9) Поєднати категорії соціального менеджменту:

А	Етика	1	Відповідальність за збереження довкілля та потреб громади
Б	Соціальне підприємство	2	Отримання прибутку для забезпечення добробуту працівників та власників компанії
В	Соціальна відповідальність підприємства	3	Критерії ведення бізнесу згідно загальноприйнятих норм та моралі

10) Навести класифікацію соціальних інвестицій

11) Поняття децентралізації ресурсів як елементу соціального менеджменту

12) Розкрити зміст поняття "закони соціального менеджменту".

13) Охарактеризуйте основні типи соціальних систем.5.

14) В чому полягає сутність основних законів соціального менеджменту?

15) Які складові елементи утворюють управлінські відносини?

16) Яку роль відіграють принципи соціального менеджменту в управлінні соціальними відносинами?

17) Дайте змістовну характеристику принципів соціального менеджменту

18) Навести цілі та завдання медичної реформи в Україні

19) Соціальні гарантії це:

А. Мінімальна заробітна плата

Б. Гарантування населенню забезпечення мінімального рівня

життя в залежності від можливостей економіки В. Виплата допомоги по безробіттю

Г. Інвестування держави в соціальні сфери

20) Монетизація субсидій в Україні має основну мету:

А. Заміщення субсидій грошовим еквівалентом

Б. Скорочення (економія) витрат населення на комунальні послуги

В. Отримання кредиту МВФ

Г. Економія державного бюджету

- 21) На яких принципах базуються економічні методи в соціальному менеджменті?
- 22) Які способи впливу на керований об'єкт передбачаються соціальними методами?
- 23) Розкрийте зміст соціально-психологічних засобів управлінського впливу, використовуваних в соціальному менеджменті?
- 24) В якому вигляді існують організаційно-адміністративні методи в соціальному менеджменті?
- 25) Розкрийте основні риси самоуправління як одного з методів соціального менеджменту
- 26) Що таке механізми соціального менеджменту?
- 27) Які наукові методи використовуються соціальним менеджментом для досягнення цілей організації?
- 28) Розкрийте зміст функцій соціального менеджменту.
- 29) Що являє собою структура соціального менеджменту?
- 30) На яких засадах утворюються формальні організації?
- 31) Як виникає неформальна організаційна структура?
- 32) Яким чином формуються організаційні відносини?
- 33) Охарактеризуйте структуру соціальних ресурсів суспільства.
- 34) Порівняйте основні риси соціальних ресурсів з іншими видами ресурсів суспільства?
- 35) Чим викликане зростання ролі соціальних ресурсів у сучасних умовах?
- 36) Охарактеризуйте сутність основних концепцій мотивації і стимулювання працівників.
- 37) Визначте шляхи впровадження дієвої системи мотивації в Україні 38) Розкрийте роль соціальної інформації в управлінні суспільством?
- 39) Як досягається оптимізація інформаційних потоків у системі соціального менеджменту?
- 40) Розкрийте роль соціального моніторингу в інформаційному забезпеченні соціального менеджменту
- 41) Зробіть аналіз маркетингового середовища організацій соціальної сфери
- 42) Охарактеризуйте джерела фінансових ресурсів організацій соціальної сфери
- 43) Що таке соціальна інженерія?
- 44) В чому полягає сутність соціальних технологій?
- 45) Розкрийте зміст основних умов технологізації соціальних процесів.

- 46) В чому проявляється ефективність соціальних технологій?
- 47) Визначення основних правил самоменеджменту та їх зміст.
- 48) Морально-етичні норми соціального менеджера у професійній діяльності
- 49) Розкрийте зміст якостей лідера соціальної організації
- 50) Дайте розгорнуту характеристику основних інструментів соціальної політики
- 51) Розкрийте сутність соціального захисту населення.
- 52) Якими засобами здійснюється регулювання зайнятості населення?
- 53) Дайте характеристику основних шляхів поліпшення охорони здоров'я України
- 54) Роль держави на прикладі боротьби з розповсюдженням коронавірусу COVID-19 в Україні
- 55) Що включає модернізація системи освіти в Україні?

8. Методи навчання

Поєднання лекційних та практичних занять згідно графіку. Розроблено презентації та графічні дані для кращого засвоєння навчальних матеріалів. Зокрема, використання матеріалів університетів США та Західної Європи, отриманих в рамках програм підвищення кваліфікації викладачів (FER, Erasmus). Проведення ділових ігор та кейс-стадіз. Надання інформації з власного практичного досвіду, аналіз діючого законодавства України щодо регулювання соціальних відносин в суспільстві. Додатково самостійне опрацювання індивідуальних завдань.

9. Форми контролю

Критерії оцінки виконання навчальних завдань є одним з основних способів перевірки знань, умінь і навичок студентів. При оцінці завдань за основу слід брати повноту і правильність їх виконання. Необхідно враховувати такі вміння і навички студентів:

- ✓ диференціювати, інтегрувати та уніфікувати отримані знання;
- ✓ викладати матеріал логічно й послідовно; ✓ користуватися додатковою літературою.

Передбачено проведення двох проміжних форм контролю успішності студентів, після завершення опрацювання тем по змістовим модулям 1 та 2.

Підсумковий тест (іспит) в кінці семестру.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Оцінювання студента відбувається згідно положенням «Про екзамени та заліки у НУБіП України» від 20.02.2015 р. протокол № 6 з табл. 1.

Оцінка національна	Визначення оцінки ЄКТС	Рейтинг студента, бали
Відмінно	ВІДМІННО – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	90 – 100
Добре	ДУЖЕ ДОБРЕ – вище середнього рівня з кількома помилками	82 – 89
	ДОБРЕ – в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	74 – 81
Задовільно	ЗАДОВІЛЬНО – непогано, але зі значною кількістю недоліків	64 – 73
	ДОСТАТНЬО – виконання задовольняє мінімальні критерії	60 – 63
Незадовільно	НЕЗАДОВІЛЬНО – потрібно працювати перед тим, як отримати залік (позитивну оцінку)	35 – 59
	НЕЗАДОВІЛЬНО – необхідна серйозна подальша робота	01 – 34

Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи $R_{\text{нр}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{нр}} + R_{\text{ат}}$. Студентам, які успішно завершили засвоєння дисципліни, виконуючи всі вимоги робочого навчального плану, присвоюються кредити ECTS, призначені для дисципліни робочим навчальним планом. Кредити ECTS записуються в журнал рейтингової оцінки знань студента.

11. Методичне забезпечення

Навчально-методичні комплекси вивчення дисциплін (робочі програми, ілюстративні матеріали, презентації, курси лекцій).

12. Рекомендована література:

Основна:

1. Болонський процес: тенденції, проблеми, перспективи / Укл. В.П. Бех, Ю.Л. Маліновський; за ред. В.П. Андрущенко. –К. : НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2004. –221 с.
2. Борецька Н.П. Соціальний захист населення на сучасному етапі: стан і проблеми: моногр./Н.П. Борецька.–Донецьк: Янтра, 2002.–352 с
3. Галицький В.М.Поведінкові стратегії на ринку праці України/ В.М.Галицький, Ю.О.Привалов, Г.І. Чепурко; за ред. Ю. Саєнко. –К.: ПЦ "Фоліант", 2011. –227 с.
4. Ганслі Т. Соціальна політика та соціальне забезпечення за ринкової економіки / Т. Ганслі. –К. : Основи, 2006. –237 с.
5. Кредісов А.І. Менеджмент для керівників/ А.І.Кредісов, Є.Г.Панченко, В.А.Кредісов.–К.: Т-во «Знання»; КОО, 2009. –556 с
6. Лукашевич М.П. Менеджмент соціальної роботи: теорія і практика : навч. посіб. / М.П. Лукашевич, М.В. Туленков. –К. : Каравела, 2007. –296 с
7. Лукашевич Н.П. Самоменеджмент. Теорія и практика: учеб./ Н.П. Лукашевич.–К.: Ника-Центр, 2007. –344 с.
8. Лукашевич М.П. Інноваційні соціальні технології професійного самовизначення особистості: навч. посіб. / М.П. Лукашевич. –К. : ІПК ДСЗУ, 2005. –141 с. 9. Руженський М.М. Соціальний менеджмент : навчальний посібник /М.М. Руженський. - К.: ІПК ДСЗУ, 2011. – 255 с.
- 10.Скуратівський В.А. Основи соціальної політики: навч. посіб. / В.А. Скуратівський, О.М. Палій. –К. : МАУП, 2002. –200 с.
- 11.Сурмін Ю.П. Соціологія управління : підруч. / Ю.П. Сурмін, І.П. Бедзюра. – К. : Освіта України, 2012. – 686 с.
- 12.Туленков М.В. Організаційна взаємодія в системах соціального управління (соціологічний аналіз): моногр./М.В. Туленков. –К.: ІПК ДСЗУ, 2015. –222 с.
- 13.Туленков Н.В. Введение в теорию и практику менеджмента: учебное пособие / Н.В.Туленков. - К.: МАУП, 2008. - 136 с.
- 14.Туленков М.В. Сучасні теорії менеджменту: навч. посібник / М.В. Туленков. – К. : Каравела, 2007. – 303 с.
- 15.Шевчук П.І. Соціальна політика/П.І. Шевчук.–Львів: Світ, 2003. –400 с.
- 16.Яременко О.О. Соціальна політика: теоретико-методологічні основи дослідження процесів формування та ефективність реалізації : Монографія. Статті. Виступи. Інтерв'ю. –К. : Ін-т екон. та прогнозу НАН України ; УІСД ім. Олександра Яременка, 2006. –480 с.

Додаткова:

1. Бурега В.В. Соціально-адекватний менеджмент: В пошуках нової парадигми : монографія / В. В. Бурега. – К.: Академія, 2001, - 272 с.
2. Гаркавенко С.С. Маркетинг: підруч. [для студ. екон. спеціал. вищ. навч. закладів] / С.С. Гаркавенко. –К. : Лібра, 2002. –708 с
3. Друкер П. Енциклопедія менеджмента. – М.: Вільямс, 2006.
4. Лукашевич М.П. Менеджмент соціальної роботи: теорія і практика: навч. посібник / М.П. Лукашевич, М.В.Туленков. - К.: Каравела, 2007. – 296 с.
5. Мескон М. Основи менеджмента: пер. с англ. / М.Мескон, М.Альберт, Ф.Хедоури. - М.: Дело, 1992. – 702 с.
6. Сурмин Ю.П. Теорія соціальних технологій: учеб. пособие /Ю.П. Сурмин, М.В. Туленков. –К.: МАУП, 2009. –608 с.
7. Соціальний менеджмент: учебник для вузів / под ред. С.Д. Ильенковой. - М.: ЮНИТИ, 1998. - 271 с.
8. Соціологія управління: учебник / под ред. В.И.Башмакова, В.Н.Князева, Р.В.Ленькова.-2-е изд.-М.: Юрайт, 2016.-360с.
9. Сурмин Ю.П. Теорія соціальних технологій: учеб. пособие / Ю.М. Сурмин, Н.В. Туленков. – К. : МАУП, 2004. – 608 с.
- 10.Тощенко Ж.Т. Соціологія управління: учебник и практикум / Ж.Т. Тощенко. - М.: Изд-во Юрайт, 2015. – 304 с.
- 11.Туленков М.В. Концептуальні засади організації сучасного менеджменту: Монографія. – Київ-Ніжин: ТОВ «Видавництво «Аспект-Поліграф»», 2006. – 312 с.
12. Туленков М.В. Рациональність управління в транзитивному суспільстві : моногр. / М.В. Туленков. – К. : ІПК ДСЗУ, 2007. – 300 с.
- 13.Туленков М.В. Соціологія управління / М.В. Туленков // Соціологія. Загальний курс: підручник / М.П. Лукашевич, М.В. Туленков. – К.: Каравела, 2011. – С. 247–261.
- 14.Туленков М.В. Теоретико-методологічні основи організаційної взаємодії в соціальному управлінні: Монографія. - Київ: Каравела, 2009. - 512 с.
- 15.Туленков М.В. Теорія і практика організаційної взаємодії : підручник / М.В. Туленков. – К.: ІПК ДСЗУ, 2011. – 468 с.
- 16.Шавкун І.Г. Філософія менеджменту / І.Г. Шавкун. – Запоріжжя: Тандем-Артстудія, 2007. – 288 с.

13. Інформаційні ресурси (за наявності):

1. Бібліотека соціологічного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка <http://www.soc.univ.kiev.ua/>
2. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського <http://www.nbuv.gov.ua/>

3. Ресурсний центр з соціології, Харківський національний університет ім. В.Н.Каразіна <http://www.sociology.kharkov.ua/> (електронна бібліотека, тексти публікацій, корисні посилання)